

Versenyszabályozás és az ipari tulajdon védelme az Európai Közösségben

Az Európai Közösségben mindinkább tudatossá vált a felismerés, hogy az ipari tulajdonjog oltalma – és itt a szabadalmakra, használati mintákra és ipari mintákra kell elsősorban gondolni – döntő szerepet játszik a műszaki fejlesztés, a technológiai megújulás terén. Általános az a nézet, hogy a műszaki-tudományos vívmányok révén az Európában meglévő kreativitást és innovációs potenciált erősíteni kell és jobban ki kell használni abból a célból, hogy a közösségi vállalatok a legfontosabb jövőbeni piacokról ne legyenek kiszorítva.

A Római Szerződés az Európai Közösség alapító szerződése. Ezt az Európai Unióról szóló Maastrichti Szerződés (a továbbiakban: EK-szerződés) módosította, előírva a belső piac létesítését, amelyet az áruk, személyek, a szolgáltatások és a tőke szabad mozgását gátló akadályok megszüntetése jellemez.

Ezzel a tendenciával ellentétes az ipari tulajdonjog által biztosított, egy-egy országra vonatkozó kizárólagos jog. A hagyományos felfogás szerint megeshet, hogy például hűtőszekrényre, egymástól függetlenül, Németországban is és Franciaországban is engedélyezték mondjuk az „Antarktisz” szóvédjegyet. Ebben az esetben a kizárólagos jogra hivatkozva a német „Antarktisz” hűtőszekrények nem lennének exportálhatóak Franciaországba, a francia „Antarktisz” hűtőszekrények pedig Németországba. A versenyszabályozás és az ipari tulajdonságok együttes tanulmányozása aktuális és lényeges kérdés a Közösség belső piacának működése szempontjából.

Mondanunk sem kellene, de az ilyen árumozgás-korlátozás ellentétes az EK Szerződés rendelkezéseivel és a közös belső piac funkcionálásával.

Az ipari tulajdonjogok szabályozása szerves részét képezi a közös-

ségi jognak. Az EK szakkönyvekben, kézikönyvekben és az átfogó jogi munkákban, jelentésekben mindenhol kiemelt hangsúlyt kapnak a szabadalmak, védjegyek és ipari minták. Egyrészt az ipari tulajdonjogokat általában igen fontos versenyesszövekként tekintik, másrészt viszont éppen ellenkezőleg, versenykorlátozó funkciót tulajdonítanak azoknak.

Az ellentmondást – amely fennáll a gyakorlatban – úgy kívánják feloldani, hogy a jogok kizárólagosságát elvben elismerik ugyan, de azok gyakorlását úgy szabályozzák, hogy az lehetővé tegye a különböző osztályokban egymástól függetlenül engedélyezett, egymást kiszorítani hivatott jogok egymás mellett való létezését.

Ipari tulajdonjogok

Az ipari tulajdonjogok besorolása a Közösség jogrendszerébe különböző elképzelések szerint valósul meg, nem mutat egységes képet. Egyes szakírók az áruforgalom vagy a szabad áruforgalom fejezetében tárgyalják az ipari tulajdonjogokat. Más szerzők az EK Szerződés 36. cikkelyében alkalmazott – kifogásolható – terminológia szerint „az ipari és kereskedelmi tulajdon” kategóriában tárgyalják a szabadalmak, védjegyek és ipari minták kérdését. Nem ritka az ipari tulajdonjogok nemzetközi magánjogi vagy nemzetközi jogi megközelítése sem.

Olyan megközelítés is fellelhető, amely mesterséges csoportbeosztást kreál „európai szabadalmi-, védjegy- és szerzői jog” elnevezéssel.

A leggyakoribb az a jelenség, hogy az ipari tulajdonjogokra a versenyjog fejezetében (Wettbewerbsrecht – Droit de la concurrence) tárgyalják, mintegy szemléltetve, hogy az iparjogvédelem tárgyai kiemel-

Az ipari tulajdon értékelése az Európai Közösségben kétarcú.

Az ipari tulajdon körét a versenyesszövegek közé sorolják be, a szabadalmakat, védjegyeket és ipari mintákat a szabad versenyt korlátozó kategóriaként kezelik.

kedő szerepet játszanak a gazdasági verseny szempontjából.

A rendszerbeli elhelyezésen túlmenően ugyanolyan problémát okoz annak meghatározása, hogy mi tartozik az ipari tulajdon tárgykörébe. Azzal általában mindenki egyetért, hogy a szabadalmak, védjegyek és ipari minták az ipari tulajdon tárgyát képezik, bár olyan tanulmány is megjelent, amely nem említi az ipari mintákat.

Az Európai Közösség jogrendszere nemcsak megváltoztatja, hanem feje tetejére állítja az ipari tulajdon oltalmáról szóló, 1993-ban létrejött és többszörösen revideált Párizsi Uniós Egyezmény (PUE) hagyományos rendszerét. A PUE első cikk (2) bekezdése felsorolja az ipari tulajdon tárgyait: szabadalmak, használati minták, ipari minták, ipari-, kereskedelmi, továbbá szolgáltatási védjegyek, származási jelzések, eredetmegjelölések, valamint a tisztességtelen verseny tilalma.

A legszembeűnőbb változás: a PUE értelmében a versenyjog az ipari tulajdon fogalmi körébe tartozik. A klasszikus felfogás értelmében tehát a versenyszabályok ugyanabba a gyűjtőfogalomba tartoznak, mint a szabadalmak, védjegyek és ipari minták, a Közösség szakkönyveiben viszont a versenyjog kategóriába beolvasztják az ipari tulajdonjogokat sőt a szerzői jogot is.

További probléma az ipari tulajdon tárgykörében az, hogy egyrészt sokszor megfelelnek a földrajzi árujelzők, azaz az eredetmegjelölések és származási jelzések oltalmáról, másrészt ezeket – különösen boreredet-megjelölés esetén – a mezőgazdaság jogintézményeként kezelik, és az agrárjogban tárgyalják.

A szakirodalomban olyan nézet is található, amely nemcsak elvileg, hanem ténylegesen is kizárja a tisztességtelen verseny elleni fellépést az ipari tulajdon tárgyköréből, kivéve azt az esetet, amelynél a szellemi tulajdonságok értékesítésével foglalkozó vállalatok, versenykorlátozás céljából, kartell jellegű megállapodásokat kötnek.

Ipari tulajdon és versenyjog

Az ipari tulajdon értékelése az Európai Közösségben kétarcú. Egyrészt az ipari tulajdon körét a versenyesszüközök közé sorolják be, ugyanakkor a szabadalmakat, védjegyeket és ipari mintákat a szabad versenyt korlátozó kategóriaként kezelik. Az ellentmondás hosszú távon történő feloldása azért nem egyszerű, mert az ipari tulajdonjogok máról-holnapra nem szüntethetők meg, mint mondjuk az importkorlátozások.

Az Európai Unió négy nagy iparpolitikai prioritása között találjuk az ipari tulajdonjogok, mint szellemi javak fejlesztésének, beruházásának előmozdítását, amely az iparjogvédelmi tevékenység egészének hatékonyságát követeli meg.

Az Európai Szabadalmi Hivatal elnöke, Braendli úr véleménye szerint az ipari tulajdon tárgyai és elsősorban a szabadalmak igen hatékony versenyesszüközök:

„A szabadalmi tevékenység azok közé a tényezők közé tartozik, amelyek döntő jelentőségűek az európai ipar pozícióinak a kiépítésében és biztosításában.”

Általános az a nézet, amelynek értelmében – stratégiai fontosságukra tekintettel – az ipari tulajdonjogok fenn kell maradniuk. Ez az Európai Bíróság már a hatvanas években hozott elvi döntéseiben tükröződik.

Fontos kérdés mindezek kapcsán, hogy az ipari tulajdonjogok korlátozzák-e a versenyt?

A Maastrichti Szerződés az Európai Unió céljává teszi a belső határok nélküli térség létrehozásával a gazdasági és társadalmi fejlődés előmozdítását. Az Európai Közösség, felvállalva a belső piac létrehozását, olyan rendelkezéseket alkalmaz a szabad áruforgalom biztosítása érdekében, melyek az ipari tulajdonjogokra is vonatkoztathatók. Az EK Szerződés 30. és 34. cikke lefektetik a szabad áruforgalom követelményét. A behozatalra és kivitelre vonatkozó mennyiségi korlátozások tiltásával a meglévő korlátozások felszámolását is kötelezővé teszik.

Az EK Szerződés 36. cikke viszont közvetlenül az ipari tulajdonjogokra vonatkozik, mivel szó szerint előírja, hogy a 30–34. cikkely rendelkezése értelmében nem szűnnek meg a behozatalra, kivitelre, vagy az árutranzitra vonatkozó tilalmak, amelyeket (meghatározott objektumok, emberélet védelme, nemzeti kincsek megóvása stb.) az ipari és kereskedelmi tulajdon védelme indokol. Ez tulajdonképpen kivételes – azaz elvileg a szabad áruforgalmat korlátozó – rendelkezések alkalmazását teszi lehetővé.

Az ipari tulajdonságokat privilegizáló 36. cikkely utolsó mondatában előírt kivételes rendelkezések nem válhatnak az önkényes diszkrimináció eszközévé, sem pedig a kereskedelem álcázott korlátozóivá. Az EK Szerződés 85. cikkelyébe foglalt kartelltilalom értelmében tilosak az olyan vállalatok közötti megállapodások, vállalati társulások döntései, összehangolt magatartások, amelyek alkalmasak a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására, és amelyek célja a verseny akadályozása, korlátozása, vagy torzítása.

A 86. cikkely tiltja a gazdasági erőfölénnyel (monopolhelyzettel) való visszaélést, amely alkalmas a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására.

A 85. cikkely (3) bekezdés (3) fordulata értelmében kivétel engedélyezhető – és ez ad lehetőséget csoportmentesítésekre – olyan megállapodások, vállalati társulások döntései, összehangolt magatartások, vagy ezek csoportjai esetében, amelyek hozzájárulnak a műszaki vagy gazdasági haladás előmozdításához.

A versenyjogi szakirodalomban általános az a nézet, hogy az ipari tulajdonjogok léte szemben áll az egységes belső piac létrehozásának igényével. A szabadalmakra, védjegyekre, ipari mintákra, földrajzi árujelzőkre és más objektumokra vonatkozó, egyes országokban egymástól külön-külön engedélyezett jogok egy-egy államra kiterjedő hatállyal kizárólagosságot biztosítanak. Az ipari tulajdonjogok kizárólagossága egy-egy országban monopolhelyzetet teremt, mert elvileg a versenyhelyzetet megszünteti. A szaba-

dalmak, védjegyek és ipari minták a kizárólagos hasznosításra lehetőséget nyújtanak, sőt arra is jogot biztosítanak a klasszikus iparjogvédelmi felfogás szerint (azonos megoldás vagy kialakítás esetén), hogy a más országokból származó importot megakadályozzák.

A szakemberek – közöttük számos neves versenyjogász – rendkívül súlyosnak tartják a versenyszabadság és az ipari tulajdonjogok monopol jellege közötti ellentmondást. A védjegy és a szabadalom jogosultja, ugyanis aki több országban is oltalmat szerzett, elvileg megtilthatja harmadik személynek, sőt a licenc jogosultjának is, hogy a szabadalommal vagy védjeggyel ellátott terméket importálja.

Harmonizáció

A helyzetet nehezíti, hogy a harmonizáció, azaz a jogi normák közelítése és egységesítése még nem maradtál tál, jöllehet a legfőbb jogterületeken jelentős eredményeket ért el:

- 1973-ban aláírták az Európai Szabadalom Engedélyezéséről szóló Müncheni Egyezményt, amely 1977. augusztus 1-től működik, jelenleg 17 tagja van.

- 1975-ben kötötték meg a Közösségi Szabadalom Engedélyezéséről szóló Luxembourgi Egyezményt, amely azonban mind a mai napig nem lépett hatályba.

- A szabadalmak területén mindezekig az oltalomképesség kritériumait és az engedélyezési eljárás követelményeit egységesítették.

- A nemzeti védjegyjogszabályokat harmonizálja a 89/104. CEE. sz., a tagországok védjegyjogi normái közelítéséről szóló közösségi direktíva.

- A védjegyek területén további fontos lépés a 40/94. CEE rendelet alapján az egységes, nemzetek fölött álló, közösségi védjegyengedélyezési rendszer létrehozása, továbbá az, hogy a Közösség védjegyrendszere, Alicante központtal, 1996-tól már működni fog.

- Az ipari minták területén sem az egységes mintarendszer, sem az országok jogharmonizációja nem jött még létre, bár már 1991-ben kidolgozták a Közösségi ipari mintaharmonizációt előíró Zöld Könyvet (Grünes Buch – Green Paper – Livre Vert.) és 1995-ben, több változat után, elkészült a Közösségi Ipari Minta rendelet, amelyet az Európai Parlament még mindig nem fogadott el.

- A jogi normák egységesítése és a regionális közösségi oltalmi rendszer kiépítése a földrajzi árujelzők területén valósult meg elsőként a 2081/92. sz., a 823/87. sz. és az 1576/89. sz. rendelet révén.

Egészében véve el lehet mondani, hogy ott, ahol a jogi normákat összehangolták, megteremthető az összhang a versenyszabályozással, hiszen a jogalkotó általában versenycentrikus normákat alkot.

Azokon a területeken, ahol a harmonizáció hiányzik, sokkal nehezebb, sokkal kevésbé egyértelmű az ipari tulajdonjogok oltalmából és a szabad verseny követelményéből származó ellentétek feloldása. Így például

a Közösségben a szabadalmak esetében a jogkimerülésről szóló egységes előírásokról azért nem beszélhetünk, mivel a Közösségi Szabadalomról szóló Megállapodás idevonatkozó rendelkezései – és maga a szerződés sem – mind a mai napig nem léptek hatályba.

Az ipari minták területén sincs jogszabályi rendelkezés a jogkimerülésről.

Az ellentmondások feloldása

Az áruk és szolgáltatások szabad áramlásában az ipari tulajdonjogok előzőekben említett monopol jellegét különböző intézkedések ellensúlyozzák. A versenyjog egyik alapvető kérdése, hogy az ipari tulajdon jogosultja milyen keretek között gyakorolhatja jogait, és a joggyakorlás mikor számít visszaélésnek.

Az ellentmondások feloldására általánossá vált az a megközelítés, melynek értelmében az ipari tulajdonjogok létét elismerik, gyakorlásukat azonban korlátokhoz kötik. A mindennapos konfliktusok feloldásában igen jelentős szerep jutott az Európai Bíróságnak. A Bíróság bevált racionális döntései később a jogi normák tartalmává váltak. Ilyen, az Európai Bíróság által „feltalált” jogintézmény a korábbiakban említett jogkimerülés.

A jogkimerülés elve belekerült a közösségi normák tervezetébe, az irányelvekbe, majd pedig a nemzeti jogszabályok, így például az új francia védjegy törvény, átvették azt. Általában a fennálló ellentmondások áthidalására az Európai Bíróság bizonyult alkalmasnak. Ennek azért is így kellett lennie, mert a 70-es években a Közösségi iparjogvédelmi szabályozásnak se híre, se hamva nem volt.

Jogszabályok és rendelkezések

Szabadalmak

A Közösségi szabadalmakról szóló Luxembourgi Megállapodás igen jelentős vívmánynak tekinthető, azonban mind a mai napig nem lépett hatályba. E téren is számos döntést hozott az Európai Bíróság, azonban még jobb példát szolgáltat a csoportmentesítés intézménye.

A szakirodalom általánosságban elismeri, hogy a licencmegállapodások olyan szerződések, amelyek korlátozzák a versenyt. Ezért a szabadalmi licencekre a Bizottság (nemrég hatályon kívül helyezett) 1984. július 23-án kelt 2340/84. számú rendelete csoportmentesítést rendelt el. A rendeletben meghatározták, hogy a mentesítés milyen műveletekre terjed ki, és hogy mikor adható mentesítés, azaz mikor akadályozhatják a licencek a szabad áruforgalmat.

A mentesítő rendelet versenycentrikusságát tanúsítja, hogy megakadályozzák a licencek révén elért je-

lentős piaci részesedést is. A piaci részesedést abban az esetben kellett jelentősnek tekinteni, ha a termelés esetében 20 százaléknál, termelés és elosztás esetében 10 százaléknál nagyobb részesedést jelent. A mentesítésről szóló rendelkezés azt is tartalmazta, hogy mit tilos kikötni. Ezek tulajdonképpen a verseny érvényesülését biztosító szabályok. Így például tilos közkinccsé vált alkotások után licencdíjat fizetni. Tilos továbbá a gyártható mennyiség maximalizálása, valamint tilos azt kikötni, hogy meghatározott érdekeltnek tilos a szállítás.

Az a tény, hogy nem tudtak más megoldást találni, mint a csoportos mentesítés intézményét, azt jelzi, hogy e téren a szabadpiaci verseny és licencmegállapodások révén keletkező piaci korlátozások között nehezen feloldható ellentmondás van.

Védjegyek

A védjegyek territoriális hatályát azért tartják a termékek áramlásában versenykorlátozónak, mert ugyanaz a védjegy egyszerre több olyan jogosulthoz tartozhat, amelyek között semmiféle kapcsolat nem áll fenn a Közösség különböző országaiban.

A védjegy jog terén a helyzet mégis kedvező. Jogi rendelkezések sorozata töri át a klasszikus, azaz egy jogosult számára kizárólagosságot biztosító territoriális jogok gyakorlatát. A védjegyjogosultság abszolút jellegének átértékelése segíti a piaci verseny érvényesülését.

A védjegy kizárólagos felhasználásának jogáról a következőket lehet megemlíteni:

A védjegy jogosultja nem tilthatja meg harmadik személynek

- neve és címe használatát (pl. Opel-Kovács);
- a védjeggyel ellátott áru vagy szolgáltatás fajtájára, minőségére, mennyiségére, rendeltetésére, értékére, földrajzi származására és más jellemzőire vonatkozó jelzések használatát, az ipari és kereskedelmi tisztesség szabályai szerint;
- a védjegy más által történő használata sem tiltható meg, ha az áru vagy szolgáltatás rendeltetésének megjelöléséhez kell, nevezetesen, ha azok tartozékait vagy alkatrészeit mutatja be (pumpa Peugeot gépkocsihoz).

A védjegyjogosult – kivéve az áruk megváltoztatásának és minőségromlásának esetét – nem tilthatja meg az Európai Gazdasági Közösség területén az általa, vagy az ő hozzájárulásával forgalomba hozott áruknál a védjegyhasználatot.

Ipari minták

Az ipari minták oltalma szintén felveti a verseny szabadsága és az ipari tulajdonságok közötti problémákat. Itt kizárólag az Európai Bíróság gyakorlatára lehet hivatkozni. E téren harmonizációt előíró norma nincs.

Az Európai Bíróság 1982. szeptember 14-én kelt 144/81. sz. Nancy Kean Gifts ügyben fontos kiindulópontot nyújtott. A mintákra a szabadalmak alkalmazásának szabályait rendelte el.

Az ügy úgy kezdődött, hogy egy holland cég kézitáskára vonatkozó ipari mintát jelentett be és azt észlelte, hogy jogosulatlanul importálják a mintát megtestesítő terméket, ezért eljárást indítottak. A Bíróság megállapította: megilleti az a jog, hogy megtiltsa harmadik személynek az ipari mintát megtestesítő termék gyártását, értékesítését és importját.

A döntés szerint ennek három feltétele van:

- a terméket a jogosult engedélye vagy közreműködése, vagy általa megbízott személy (szoros gazdasági kapcsolatban álló személy) engedélye nélkül hozták forgalomba;

- a mintajogosult személyek között nincsen olyan megállapodás, amely az EK Szerződés 85. (1) szakaszában felállított kartelltilalomba ütközne;

- több ütköző ipariminta-jogosultság esetén követelmény, hogy a mintákat külön hozzák létre.

Ami az EK Szerződés 85. cikkében előírt kartelltilalmat illeti, az vonatkozik az ipari mintákra is.

Az ipari mintákra szintén vonatkozik az EK Szerződés 86. cikk első paragrafusában meghatározott erőfölénnyel (monopolhelyzettel) való visszaélés tilalma is.

A Bíróság a mintaoltalom speciális jellegét állapította meg 1988. október 5-én kelt, 238/47. sz. ítéletével a Volvo-Erik Veng Brevets ügyében.

Nem minden magatartás ütközik automatikusan az erőfölénnyel való visszaélés kategóriájába: így nem visszaélés az ipari minta jogosultja részéről, ha bizonyos gépkocsikarosszéria-elemek licencét nem adja át. Ugyanezt a magatartást viszont elítélik abban az esetben, ha monopolhelyzetével valamely vállalat él vissza:

- ha a cseréhez szükséges pótalkatrész-szállításoktól elzárkózik;

- ha a cserealkatrészekért aránytalanul magas árakat követel;

- ha elzárkózik attól, hogy pótalkatrészt gyártsanak, amikor a kérdéses autóból számos példány fut, és a magatartás az államok közti kereskedelem befolyásolására alkalmas.

Földrajzi árujelzők

Az Európai Közösségben a jogi normák egységesítése és a teljes közösségi rendszer kiépítése a földrajzi árujelzők területén valósult meg elsőként. A földrajzi árujelzőkre vonatkozó jog általában kollektív jogosultság, amely megilleti a termelőket vagy a feldolgozókat.

Joggal merül fel a kérdés: az eredetmegjelölésben a jogosultság és felhasználás korlátozása versenykorlátozást jelent vagy sem?

Az Európai Bíróság megválaszolta a kérdést. A földrajzi árujelzőkre is alkalmazandók az EK Szerződés 36. cikkely (2) bekezdés szerinti kivételes rendelkezések, az 1974. július 14-én hozott 19/74. számú ítélet értelmében abban az esetben, ha a megjelölt áru minőségét és jellemzőit az a földrajzi környezet határozza meg, ahonnan ered.

Szintén fontos elvi jelentősége van annak a döntésnek, amelyik kimondja, hogy egy származási jelzés ál-

landó, tartós és jogos használata nem tiltható meg azon az alapon, hogy export- vagy importkorlátozással egyenértékű.

A tulajdonjogok értékelése

Az EK Szerződés a korlátozástól mentes szabad áruforgalom zavartalanságát hivatott biztosítani és tilt minden megszorító vagy azzal azonos hatású intézkedést.

Ezek a tilalmak minden olyan kereskedelmi szabályozást érintenek a tagállamokban, amely direkt vagy indirekt módon, ténylegesen vagy potenciálisan a közösségi kereskedelem befolyásolására alkalmas.

Az ipari tulajdonjogok és a versenyjogok kapcsolatában az alábbi tendenciák érvényesülnek:

● Az EK Szerződés érintetlenül hagyja a nemzeti oltalmi jogokat, azonban a jogok gyakorlását korlátozza az EK Szerződésben lefektetett elvek alapján. Ez azt jelenti, hogy az egyes országokban engedélyezett ipari tulajdonjogok csak kivételesen kerülhetnek ellentétbe az EK Szerződés előírásaival.

● Az áruk szabad áramlásának tilalma alól kivétel csak akkor engedélyezhető, ha az oltalom sajátos tárgya azt feltétlenül megköveteli. A szellemi tulajdon valamennyi formájára, fajtájára meg kell határozni a kizárólagosság feltételeit.

● Minden egyes szellemi tulajdonjogi fajtát érint a jogkimerülés.

Tisztelt szerkesztőség!

Tárgy: Zádori János „Bankmarketing – elmélet és a magyar gyakorlat” című cikke 1996/1. számukban.

Kérem a lap következő számában az alábbiak közlését:

„Zádori Jánosnak, az MNB főosztályvezető-helyettesének a lap előző számában megjelent fenti című cikkében a hivatkozások enyhén fogalmazva pontatlanok. Két korábbi cikksorozatomból kiemelt mondatokkal, bekezdésekkel találkoztam cikkében (Bankmarketing 1.–3. – Bank és Tőzsde 1994. július, illetve Bankmarketing – csodafegyver? 1.–9. – Hitel-Világ 1994. október–1995 június.)

Ezek közül az utóbbira a szerző – pontatlanul – hivatkozik ugyan (a cikk végén a sorozatot megemlíti „Irodalom” megjelöléssel), de a két cikksorozatból szószerint, vagy egy-két kifejezés megváltoztatásával átvett szövegrészeknél elmulasztja az idézőjel vagy a tisztességes hivatkozási módszerek alkalmazását. Vonatkozik ez a lapszám 60. oldalán közölt táblázatra is (1. tábla – A banki termékek csoportosítása stratégiai szempontból), amely saját megfogalmazásaim szószerinti átvétele forrásmegjelölés nélkül.

A cikk más helyein a Bankárképző egyes anyagaiból illetve egy nálam is meglévő diplomadolgozatból találhatók szószerinti, illetve megközelítőleg szöveghű átvételek mindenféle referencia nélkül. A cikk 2. számú ábrája (Az értékesítési helyek globális telepítési stratégiája) a Crédit Populaire marketingigazgatója budapesti előadásának (Bankárképző) egyik fóliája, szintén hivatkozás nélkül.

Sajnálatos, hogy egyik központi intézményünk vezető munkatársa mindezt megengedi magának. A szerzői etikáról láthatóan nincs sok fogalma.

Olach Zoltán főtanácsos, Magyar Hitel Bank Rt.”

Tisztelt Szerkesztő Úr!

Kérem, hogy Olach úr írása mellett az alábbiakat is szíveskedjenek közölni a következő számukban.

„Szomorúan olvastam Olach Zoltán sorait. Soha nem hittem volna, hogy a szakajtóban is megjelenik ez a stílus és az ennyire megalapozatlan vádaskodás. Mivel jómagam tizenkét éve szerkesztek egy hasonló szaklapot, van némi fogalmam a különböző hivatkozási formák helyes használatáról. Most is ezek szerint jártam el, s utólag sem érzem, hogy plágiumot követtem volna el. Általánosságokat, sokak által megfogalmazott gondolatokat pedig nem etikus nevesíteni.

Az említett Bank és Tőzsde cikksorozatról most hallok először, el fogom olvasni. A sérelmezett 1. táblát én magam állítottam össze, s abba legnagyobb mértékben Olach úr csoportosítását használtam fel, de közel sem szószerint, mert több megállapításával nem értek egyet. Furcsa és hosszadalmas lett volna az elvárt hivatkozás. Mellesleg még egyszer átnéztem Olach úr – állításával ellentétben pontosan hivatkozott – cikksorozatát a Hitel-Világban: egyetlen hivatkozást, forrásmegjelölést sem találtam benne! Mit is mond a Biblia a borról, a vízről és a prédikálásról?

Olach úr nem ismer engem, s írásaimat sem olvasta, mert a hivatkozott, 1991-ben írt cikkemben a következőket olvashatta volna a bevezetőben: »... a szerző... megkísérli általánosságban felvázolni a fejlett gazdaságú országok bankjai marketing-politikájának főbb elemeit. Mindehhez felhasználta a Nemzetközi Bankárképző Központ e tárgyú tanfolyamán elhangzottakat.«

A szomorúság mellett tanulsággal is szolgálhat Olach Zoltán sorai: amíg az érintettek nem a lényegi kérdésekkel foglalkoznak, a hazai bankmarketing csak lassan fejlődhet.

dr. Zádori János”